

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

967

Vragen van het lid **Boswijk** (CDA) aan de Minister en de Staatssecretaris van Defensie over *het wegnemen van financieringsknelpunten voor het opschalen van de defensie-industrie* (ingezonden 10 november 2025).

Antwoord van Minister **Brekelmans** (Defensie) (ontvangen 27 januari 2026). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025–2026, nr. 528.

Vraag 1

Kunt u een stand van zaken geven van wat er tot nog toe gedaan is binnen de vier actielijnen om knelpunten rondom financiering van (de opschaling van) de defensie-industrie te verminderen, zoals omschreven in uw brief van 12 maart 2025? (Kamerstuk 31 125, nr. 133)

Antwoord 1

Uw Kamer is met de brief van 12 maart jl. over oplossingen en actielijnen voor financieringsknelpunten van de Defensie-industrie geïnformeerd.¹ Deze knelpunten worden via vier actielijnen opgepakt:

1. Langetermijnvraag en schaalgrootte: om lange termijn zekerheid te verbeteren en schaalgrootte te creëren is dit jaar een government-2-government office ingericht². Dit bureau identificeert bilaterale en multilaterale samenwerkingskansen. Voorbeelden van dergelijke samenwerkingen zijn de recente aanschaf van Leopard 2-tanks waarbij gebruik is gemaakt van een bestaand Duits raamcontract, de samenwerking met België bij de aanschaf van schepen voor de beide marines en de aanschaf van de Embraer C-390 samen met Oostenrijk en Zweden. Een ander voorbeeld van dergelijke strategische samenwerkingen is de langdurige samenwerking met Thales Nederland ten behoeve van het Platform IT Infrastructuur, wat onderdeel uitmaakt van het programma Foxtrot. De opdracht aan Thales Nederland ziet zowel op instandhouding als ontwikkeling, zodat het product tijdens de gehele gebruiksperiode operationeel relevant blijft. Thales Nederland zal de opdracht primair vanuit Nederland uitvoeren, waardoor de gewenste kennis en kunde behouden blijft binnen de Nederlandse defensie-industrie.

¹ Kamerstuk 31 125, nr. 133.

² Kamerstuk 22 054, nr. 448

2. Mobiliseren van private financiering en beter benutten bestaande financieringsinstrumenten: om de toegang tot financiering te verbeteren voor bedrijven in de defensie-industrie heeft Defensie een aantal stappen gezet:
 - Afgelopen april is het Secfund opgericht, dit fonds heeft inmiddels een omvang van € 100 miljoen.³ Momenteel worden de eerste twee projecten hieruit gefinancierd. Dit fonds streeft naar cofinanciering vanuit de private markt. Dit trekt private investeerders aan. We zagen het afgelopen jaar een groeiende bereidheid om te investeren in de defensie-industrie.
 - Defensie heeft recent middelen beschikbaar gemaakt voor twee regelingen van het Ministerie van Economische zaken om private financiering verder te mobiliseren, waarin een defensie-luik wordt voorzien⁴:
- 1) Thematische Technologie Transfer (TTT) (10 miljoen): De inzet in TTT draagt bij aan het versnellen van dual-use innovatie en valorisatie, door het stimuleren van de oprichting van start-ups en spin-offs binnen de 5 NLD gebieden vanuit kennisinstellingen, via innovatievouchers en vroege investeringen. 2) SEED Capital (25 miljoen): Met de SEED Capital regeling wordt durfkapitaal geactiveerd om te investeren in hoog-risico sectoren, zoals de Defensie-industrie.
3. Optimaliseren processen en wegnemen praktische belemmeringen:
 - Om het inkoopprocessen te verbeteren en versnellen heeft Defensie een aantal stappen gezet en is de Taskforce Inkoop opgericht. De stappen die Defensie heeft gezet richten zich onder meer op het versnellen van het voorzien-in proces, wat uiteindelijk de administratieve lasten voor ondernemers zal verminderen.
 - Naast het verminderen van de lastendruk voor de Defensie-industrie, werkt Defensie ook aan betere begeleiding voor bedrijven die werken met Defensie. Hiervoor is de opleiding «Zakendoen met Defensie» in het leven geroepen. Deze wordt regelmatig gegeven aan ondernemers. De veiligheidseisen die Defensie stelt aan de fysieke-, informatie- en cyberveiligheid van partnerbedrijven leiden echter onvermijdelijk tot enige administratieve last.
 - Om de informatiepositie van de defensie-industrie te verbeteren heeft Defensie een webpagina gelanceerd die relevante informatie samenbrengt voor marktpartijen die willen investeren in de defensie-industrie.
4. Versterken dialoog en bewustzijn: we staan in nauw contact met de private sector, zowel in bilaterale contacten als via de financieringstafel van het publiek-private platform Defport, om zo doorlopend en gestructureerd de dialoog met relevante partijen te versterken. Het doel van de financieringstafel is ook om oplossingen voor de knelpunten rondom financiering aan te dragen. Ook zien we vanuit de private sector een groeiende bereidheid om te investeren in de defensie-industrie.

Vraag 2

Herinnert u zich de aangenomen motie Boswijk over het wegnemen van financieringsknelpunten voor het opschalen van de defensie-industrie, met daarin het verzoek alle aanbevelingen uit het rapport van de specialisten van IDEA uit te voeren? (Kamerstuk 31 125, nr. 136)

Antwoord 2

De aangenomen motie van het lid Boswijk (CDA) ingediend bij het tweeminutendebat Defensie industrie van 19 juni heeft de aandacht van het Ministerie van Defensie. Het Ministerie van Defensie werkt in samenwerking met andere departementen aan de uitvoering van de aanbevelingen uit het IDEA rapport die bij de overheid liggen, ingebed in de vier actielijnen.

³ Kamerstuk 36 725 XIII, nr.2, p.5

⁴ Kamerstuk 36 800 X, nr.11, p.5

Vraag 3

Kunt u van ieder van de acht door IDEA geformuleerde knelpunten apart aangeven waar deze aansluiten binnen de vier actielijnen uit de brief van 12 maart 2025?

Antwoord 3

De geconstateerde knelpunten worden hoofdzakelijk gekoppeld aan de actielijnen zoals hieronder weergegeven:

- Actielijn 1: Langetermijnvraag en schaalgrootte:
 - A. langetermijnvraag en concrete commitments;
 - F. vraagaggregatie en industriebeleid.
- Actielijn 2: Mobiliseren private financiering en beter benutten bestaande financieringsinstrumenten:
 - B. marktconforme voorfinanciering en ketenfinanciering;
 - C. marktconform rendement;
 - H. exitopties en overige criteria kapitaalverstrekkers.
- Actielijn 3: Optimaliseren processen en wegnemen praktische belemmeringen:
 - D. billijke verdeling van risico's.
- Actielijn 4: Versterken dialoog en bewustzijn:
 - E. spirit van partnership en efficiency;
 - G. reputatie- en compliancemanagement (waaronder ESG).

De knelpunten raken in meerdere gevallen aan meerdere actielijnen. Zo is knelpunt G. ook een factor bij het mobiliseren van private financiering en valt marktconforme voorfinanciering ook onder het wegnemen van praktische belemmeringen.

Vraag 4

Kunt u van ieder van de acht door IDEA geformuleerde knelpunten apart aangeven welke stappen Defensie inmiddels heeft gezet om deze knelpunten aan te pakken?

Antwoord 4

De door de IDEA geïdentificeerde knelpunten worden, zoals in vraag 3 aangegeven, opgepakt via vier actielijnen. Een voortgang van enkele van de acties op de vier actielijnen kunt u vinden in het antwoord op vraag 1.

Vraag 5

Bent u bereid de onderzoekers van IDEA te vragen of zij van mening zijn dat met de ingezette actielijnen van Defensie daadwerkelijk de door hen op basis van ruim 500 consultaties van Nederlandse en Europese defensiebedrijven en financiële instellingen geconstateerde knelpunten adequaat worden aangepakt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Defensie kent IDEA als een expertgroep van reservisten die hun kennis uit hun werkveld meenemen en Defensie verrijken. Wij waarderen hun sterke motivatie en betrokkenheid. Dankzij hun scherpe analyse ligt er nu een raamwerk waar Defensie op kan voortbouwen. Momenteel werken wij aan het oplossen van de gesignaleerde knelpunten, waarover uw Kamer in 2026 geïnformeerd zal worden. IDEA is een expertgroep binnen de krijgsmacht en zal de komende tijd ook zeker – waar opportuun – geconsulteerd worden bij het uitwerken van de oplossingen.

Vraag 6

Kunt u de Kamer voor het eind van 2025 informeren over de uitkomsten van deze uitvraag bij de onderzoekers?

Antwoord 6

Het is op dit moment niet het voornemen van Defensie om een dergelijke aanvullende uitvraag te doen vooruitlopend op de eerder genoemde update. Zoals gezegd is het mogelijk dat – afhankelijk van resultaten op lopende en toekomstige projecten om de reeds in kaart gebrachte knelpunten aan te pakken via de actielijnen – een aanvullende uitvraag alsnog wenselijk wordt geacht.